

Νεοελληνική γλώσσα για το Γυμνάσιο, τάξη Β' Γυμνασίου
Επαναληπτικές ασκήσεις
σε ύλη που έχει διδαχθεί μέχρι τις 10 Μαρτίου 2020.

Κείμενο 1: Φιλία: Υπέρτατο αγαθό για τους νέους

Στη συντριπτική πλειονότητα οι νέοι έχουν φίλους. Πιστεύουν στη φιλία αφού αυτή αποτελεί την πιο σημαντική παράμετρο στη ζωή τους, το «υπέρτατο αγαθό», όπως το χαρακτηρίζουν. Τα στοιχεία μεγάλης έρευνας από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη και αγροτικές περιοχές είναι ενδιαφέροντα.

Η φιλία είναι ό,τι πιο «ιερό» υπάρχει στη ζωή των νέων, μαθητών, μαθητριών. Γίνεται αποδεκτή από το 93% του συνόλου των ερωτηθέντων, ενώ βασικά κριτήρια επιλογής του φίλου είναι να είναι έμπιστος, ειλικρινής, ευγενικός, δίκαιος, διασκεδαστικός.

Το 50% των ερωτηθέντων συναντούν τους φίλους τους σε καθημερινή βάση. Το σχολείο και οποιοδήποτε άλλο εκπαιδευτικό ίδρυμα, φαίνεται να είναι ο κατεξοχήν χώρος γνωριμίας του καλύτερου φίλου. Ακολουθεί η γειτονιά και η πολυκατοικία, που, όπως φαίνεται, παρά την παρακμή τους, εξακολουθούν να παίζουν καθοριστικό ρόλο στις γνωριμίες.

Οι σχέσεις των δύο φύλων, σύμφωνα πάντα με τις απόψεις που διατυπώθηκαν, φαίνεται να επηρεάζονται σε ποσοστό 80% από την αγάπη, την τρυφερότητα, την ερωτική έλξη, ενώ η ασυμφωνία και ο εγωισμός είναι κατά 75% οι κύριες αιτίες «μη επικοινωνίας» αγοριών και κοριτσιών. Οι λέξεις κλειδιά για τη σωστή επικοινωνία των δύο φύλων είναι «αγάπη», «αλληλοκατανόηση», «συμφωνία» και «έρωτας».

Ποια είναι τα κυριότερα στοιχεία που σκιαγραφούν τον φίλο σύμφωνα με την έρευνα; Ο καλός χαρακτήρας είναι το πιο σημαντικό στοιχείο για την επιλογή του φίλου, ενώ πολύ μικρή σημασία αποδίδουν οι νέοι στην κοινωνικο-οικονομική κατάσταση των φίλων τους, στις πολιτικές τους αντιλήψεις, στην ηλικία τους.

Μεταξύ των δύο φύλων τα κορίτσια είναι λίγο πιο επιφυλακτικά. Γενικά, διαπιστώνεται ότι οι σχέσεις τους με το άλλο φύλο είναι πιο καλές, αρκετά καλές, έως άριστες με υψηλά ποσοστά. Στο ερώτημα, σε τι νομίζουν ότι διαφέρει η φιλία με άτομα του άλλου φύλου, οι νέοι έδωσαν ποικίλες απαντήσεις με επικρατέστερη την αντίληψη ότι μεταξύ ατόμων ετερόφυλων υπεισέρχεται το ερωτικό στοιχείο. Αρκετοί, επίσης, ανέφεραν ότι υπάρχουν διαφορετικά ενδιαφέροντα και νοοτροπία, άλλος βαθμός εμπιστοσύνης και κατανόησης. [...]

Εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 20/12/1998 (απόσπασμα – διασκευή)

Κείμενο 2: Η φιλία

Από όλα τα αγαθά, που κάνουν τη ζωή του ανθρώπου ευτυχισμένη, το μεγαλύτερο, το γονιμότερο, το πιο ευχάριστο είναι η πραγματική φιλία (επικούρειος φιλόσοφος).

Τι είναι η πραγματική φιλία; Είναι ο στενός και θερμός δεσμός δυο ή περισσότερων προσώπων, που στηρίζεται στην αμοιβαία ανιδιοτελή αγάπη και εκτίμηση. Είναι ο πολύτιμος και σταθερός δεσμός που ενώνει ενάρετους ανθρώπους, στη καταγωγή ξένους ή συγγενείς. Οι εκλεκτότεροι πνευματικοί άνθρωποι όλου του κόσμου έχουν αναγνωρίσει και έχουν εξυμνήσει την πραγματική φιλία και πολλοί, από τα αρχαιότερα χρόνια ως σήμερα, έχουν γράψει γι' αυτήν ότι είναι ένα από τα πιο απαραίτητα και τα πιο βασικά στηρίγματα του ανθρώπου για την επίλυση των προβλημάτων του, για την προκοπή του και για την ευτυχία του.

«Σύν τε δύ' έρχομένω», λέει ο Όμηρος: «όταν πηγαίνουν δύο μαζί» μπορούν οι άνθρωποι να τα βγάλουν πέρα καλύτερα και πιο άνετα. Γιατί ο πραγματικός φίλος θα σε βοηθήσει στην αντιμετώπιση των

ζητημάτων σου ή των κινδύνων που διατρέχεις και στην επιτυχία των σκοπών σου, θα ακούσει τα μυστικά σου, στη δυστυχία σου θα λυπηθεί μαζί σου και με πίστη θα σου συμπαρασταθεί, στην ευτυχία σου δε θα σε φθονήσει, αλλά θα χαρεί κι εκείνος ειλικρινά, θα επαινέσει την καλή σου απόδοση και θα σου ευχηθεί το καλύτερο, δε θα θελήσει ποτέ να σε εκμεταλλευτεί, όταν βρίσκεσαι σε ανάγκη θα σε βοηθήσει, θα κάνει θυσίες για σένα, θα σε σκέφτεται και όταν βρίσκεται μακριά σου, θα σου πει την αλήθεια και όταν πρέπει, θα σε κρίνει με αυστηρότητα, θα είναι ειλικρινής μαζί σου και δε θα σε κολακεύει, θα χαίρεται από την παρουσία σου και θα είναι ο συμπαραστάτης σου, θα σε ενθαρρύνει και θα σε στηρίζει για την κατάκτηση της αρετής και θα σε αποτρέπει από το κακό, θα κάνει υποχωρήσεις και δε θα κάνει οτιδήποτε το πονηρό, που θα μπορούσε να προκαλέσει μείωση, πόνο ή λύπη σε σένα. Τα ίδια φυσικά πρέπει να προσφέρεις και συ σ' αυτόν, για να έχει σταθερά θεμέλια η φιλία σας.

Η πραγματική φιλία ανυψώνει τους ανθρώπους ηθικά και πνευματικά, γιατί σ' αυτήν ο δόλος δεν έχει θέση και η προσφορά είναι αυθόρμητη, εκούσια και ανιδιοτελής. Η αληθινή φιλία έχει διάρκεια και δεν τραυματίζεται (παρά σπανιότατα) από τις συκοφαντίες. Μόνο, όμως, εκείνοι που είναι πραγματικά καλλιεργημένοι και ενάρετοι αξιώνονται να την προσφέρουν και να την απολαύσουν.

Περιοδικό «Φιλολογος», τεύχος 20 (απόσπασμα – διασκευή)

Ερωτήσεις διερεύνησης των κειμένων:

1. Ποιο είναι το επικοινωνιακό πλαίσιο (πομπός, κειμενικό είδος, ύφος) των Κειμένων 1 και 2; Για την απάντησή σας μπορείτε να αξιοποιήσετε τα στοιχεία που συνοδεύουν τα κείμενά σας.
2. Ποιο από τα δύο Κείμενα είναι πιο αξιόπιστο; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
3. Το κοινό θέμα που πραγματεύονται τα πιο πάνω κείμενα είναι η φιλία. Ποια πτυχή του θέματος φιλία αναπτύσσεται και στα δύο; (η απάντησή σας να δοθεί σε μία παράγραφο αναπτυγμένη αιτιολόγηση).
4. Να γράψετε ένα (1) επιχείρημα/στοιχείο που χρησιμοποιεί ο πομπός κάθε κειμένου, ώστε να τονίσει τη σπουδαιότητα της φιλίας.
5. Να βρείτε τη θεματική πρόταση και την πρόταση κατακλείδα της 1^{ης} παραγράφου του Κειμένου 1.
6. Να δώσετε ένα πλαγιότιτλο για την 3^η παράγραφο του Κειμένου 1, ο οποίος να αποδίδει το περιεχόμενο της παραγράφου.
7. Να αναφέρετε τον τρόπο ανάπτυξης της 2^{ης} παραγράφου του Κειμένου 2 και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.
8. **Να μετατρέψετε την πιο κάτω πρόταση από ενεργητική σύνταξη σε παθητική σύνταξη.**

Η πραγματική φιλία ανυψώνει τους ανθρώπους ηθικά και πνευματικά.

9. **Ποιο είναι το υποκείμενο του υπογραμμισμένου ρήματος;**

Τα ίδια φυσικά πρέπει να προσφέρεις και συ σ' αυτόν, για να έχει σταθερά θεμέλια η φιλία σας.

10. Να αναγνωρίσετε τη φωνή και τον χρόνο των πιο κάτω υπογραμμισμένων ρημάτων:

Μεταξύ των δύο φύλων τα κορίτσια είναι λίγο πιο επιφυλακτικά. Γενικά, διαπιστώνεται ότι οι σχέσεις τους με το άλλο φύλο είναι πιο καλές, αρκετά καλές, έως άριστες με υψηλά ποσοστά. Στο ερώτημα, σε τι νομίζουν ότι διαφέρει η φιλία με άτομα του άλλου φύλου, οι νέοι έδωσαν ποικίλες απαντήσεις με επικρατέστερη την αντίληψη ότι μεταξύ ατόμων ετερόφυλων υπεισέχεται το ερωτικό στοιχείο. Αρκετοί, επίσης, ανέφεραν ότι υπάρχουν διαφορετικά ενδιαφέροντα και νοοτροπία, άλλος βαθμός εμπιστοσύνης και κατανόησης. [...]

11. Στις σύνθετες λέξεις «συγγενείς», «εξυμνήσει»:

(α) Να γράψετε τα αχώριστα μέρη τους.

(β) Χρησιμοποιώντας ως α' συνθετικό αυτά τα αχώριστα μέρη, να σχηματίσετε μία (1) νέα σύνθετη λέξη με το καθένα.

12. Πόσο πολύτιμη είναι η φιλία για εσάς; Τι ιδιαίτερο προσφέρει η επικοινωνία με τους φίλους; Να αναπτύξετε την άποψή σας σε εκατό (100) λέξεις περίπου.